

Leopold Moravčík

⋮ | Nezbedné
príbehy | ⋮

PERFEKT

Leopold Moravčik

⋮ | Nezbedné
príbehy | ⋮

Leopold Moravčik

⋮

Nezbedné príbehy

⋮

Texts © Leopold Moravčík
Illustrations © Viliam Matula (cover) and Ľudovít Vrzgula (end paper)
Photographs: Author and Archive of Liptov museum in Ružomberok
Design © DTP Perfekt
Slovak edition © PERFEKT, a. s., 2020

Knihu podporili Kúpele Lúčky, a. s., a obec Lúčky.

Osobitné poďakovanie si zaslúžia: Ján Maranka (hostinec Fajka),
Ján Plávka (firma TAJANA) a Oliver Zachar (pizzeria Oliviero).

Autor ďakuje aj Literárnemu fondu za podporu diela.

Nezbedné príbehy

Autor: Leopold Moravčík
Ilustrácie: Viliam Matula (obálka) a Ľudovít Vrzgula (predsádka)
Fotografie: Autor a archív Liptovského múzea v Ružomberku

Jazyková redaktorka: Edita Škodová
Grafická úprava a zalomenie: DTP Perfekt
Tlač: KASICO, a. s., www.kasico.sk

Vydal PERFEKT, a. s., Cukrová 14, 811 08 Bratislava,
ako svoju 874. publikáciu.

Rok vydania 2020
Prvé vydanie

Knihu so zľavou si môžete objednať vo vydavateľstve PERFEKT, a. s.,
Cukrová 14, 811 08 Bratislava, e-mail: odbyt@perfekt.sk alebo kúpiť
v kníhkupectve Vojtecha Zamarovského, Karpatská 7, 811 05 Bratislava 1,
alebo na www.perfekt.sk.

ISBN 978-80-8046-989-4

www.perfekt.sk

Už pri prečítaní názvu si niektorí dajú otázku, či ide o skutočné príbehy, alebo o autorov výmysel. Môžem zodpovedne vyhlásiť, že príhody sú skutočné. Vyšetrovateľ by povedal, že „prípady sa stali“. Možno iným osobám, ako uvádzam, možno v mierne posunutej inej dobe, ale v každom prípade sa udiali v obci, do ktorej sú zasadené. Niektoré sa zachovali vďaka ústnemu podaniu z generácie na generáciu, iné si pamätajú ešte terajší starší obyvatelia Lúčok. Práve tým pamätníkom ďakujem za to, že si udržali v pamäti tieto udalosti a pomohli mi tak obohatiť moje vlastné, mnohokrát už vyblednuté spomienky, lebo jedinec nikdy nemá takú zásobu zážitkov a v takom farbistom prevedení, ako ich má väčší kolektív. Ďakujem preto Štefanovi Krškovi a jeho bratovi Dušanovi, Viliamovi Matulovi, Alinovi Vajdovi, Ludovi Senkovi, Hede Moravčíkovej a Saši Flašíkovej za ich osobitný príspevok k lepšiemu objasneniu niektorých skutkov. Autor sa postaral len o to, aby sa na papieri neobjavili iba holé fakty, ale aby každý príbeh bol obalený aj nejakým dejom, aby bol, ako sa hovorí, stráviteľ-

nejší. Autor lútuje iba to, že nápad dať na papier staré vyblednuté príbehy z rodnej obce mu nezišiel na um aspoň pred pol storočím, lebo vtedajší pamätníci si toho pamätali ešte oveľa viac, a tak toto skromné dielko mohlo byť bohatšie a kompletnejšie. Mohlo lepšie vystihovať charakter obce a jej obyvateľov v časoch dávnych a dávnejších.

Zážitkov a udalostí je oveľa viac, ako sa objavilo v tejto knižôčke, ale aby tie zozbierané mali nejaký jednotiaci charakter, rozhodol som sa uverejniť tie, ktoré mali v sebe ako spoločného menovateľa aspoň zárodok nezbednosti, vtipu, snahy niečo vyparatiť druhému alebo druhým. Všetko sa odohrávalo v čase, keď ľudia ešte nesedávali pri počítačoch a neposielali iným každý deň cez svoj mobil hrbu esemesiek. Zdrojom ich nápadov bola vtedy ich vlastná fantázia, komunikačným spojivom vlastná výrečnosť. Zábavu si zaobstarávali sami a mnohokrát na úkor iných.

Pradedov vôl a Hviezdoslavova báseň

Každému, kto sa dokázal prelúskat' cez Hviezdoslavovo dielo, patrí moja úcta a obdiv. Mňa by však zaujímalo, kolkí počas tohto úmorného úsilia natrafili na básnikovo epické dielo *Poludienok* a vedia, o čom to je. Pomôžem oživiť vyblednuté spomienky. V podstate je to rozprávanie o obedňajšej prestávke počas jarnej orby na poli kdesi na Dolnej Orave a slávny básnik zrejme nazbieral poznatky k tomuto príbehu v mladosti vo svojej vlastnej rodine a v rodnej obci Vyšný Kubín. Pre mňa je dôležité to, že do tejto básne sa záhadným spôsobom dostalo priezvisko môjho pradedu. Ocitol sa tam doslova ako povestný Pontský Pilát v modlitbe *Krédo*.

V *Poludienku* autor opisuje aj dva sedliakove voly, ktoré sa počas obedňajšieho oddychu nevenovali konzumácii ľadníka a naberaniu síl do ďalšej orby, ale v istom okamihu začali medzi sebou šermovať rohami. Gazda ich zahriakol:

*„Hejk hore! Hô-hô!“ skríkol Ondrej spurne.
„Lad, cepáň suchý!... lad, ten šavrnoch!
No, hôže!... Aké zrazu čerstvé, zdurné –
hned' porovnáám vás – “*

Všetky Hviezdoslavove verše vždy potrebujú nielen trpezlivosť pri čítaní, ale aj veľa vysvetlíviek na strane podčiaraou. Lenže v tejto básni sa experti najviac potrápili s ničnehovoriacim slovíčkom „šavrnoch“, ktorým gazda Ondrej počastoval jedného vola. Najbližšie pravde boli tí, ktorí to považovali za prezývku, ale už nepátrali, prečo básnik a jeho slovami sedliak Ondrej zvolil pre nepodareného vola práve takéto slovo. Iní tvrdia, že to nie je prezývka, ale nádvávka, ba dali jej dokonca hornonemecký pôvod. Odvážnejší tvrdili, že ide o skomoleninu názvu akéhosi vína zo severného Talianska. Pritom, keby sa trocha poobzerali okolo seba a najmä okolo Vyšného Kubína, kde sa dej básne odohral, nemuseli po pôvod tejto volovej prezývky či nádvávky cestovať až do Talianska alebo Nemecka. Stačilo ísť pätnásť kilometrov od Vyšného Kubína do obce Lúčky, kde už v roku 1625 žilo niekoľko rodín s priezviskom Šavrnoch – a medzi nimi by sa istotne našiel ten gazda, ktorého meno použil básnikov roľník ako prezývku. Potom by nebol problém vypátrať, ako sa to stalo...

Dole dedinou tiahli smerom od Oravy malé skupinky chodcov.

„Oravci idú! Oravci idú,“ kričali chlapci, utekajúc dole dedinou, aby ostatným oznámili, že sa začína každoročná atrakcia spojená s týmto dátumom, ktorá ich vytrhne z bežného, monotónneho života. Malý Janko, ktorý sa iba

zoznamoval so slovnou zásobou, opakoval slová starších kamarátov:

„Ovajci idú, Ovajci idú.“

Túto atrakciu, bez ohľadu na to, či to boli „Oravci“, alebo „Ovajci“, zažívali chlapci vtedy, keď sa obyvatelia susediacich oravských dedín vybrali na jarmok do Liptovskej Teplej, kde sa raz do roka kupčilo s dobytkom. Pre deti to bol zážitok, lebo aj keď bola Orava vzdialená od dediny iba päť kilometrov, bola to už iná stolica s iným nárečím a rozdielnym oblečením. Navyše ich delili vysoké hory a úzka dolina. Chlapi s tradičnou oravskou baranicou na hlave kráčali teraz vážne povedľa svojich kráv, volov či koní, ktoré chceli predať alebo vymeniť v Teplej. Niektorých sprevádzala celá rodina. Aj tá chcela niečo zažiť.

Keď Ondrej Šavrnoch, prezývaný Šebík, počul pokriky chlapcov, vedel, že je už čas, aby sa i on pobral na jarmok, kde chcel vymeniť svojho vola za iného.

To, že roľníci v tejto časti Slovenska dávali prednosť volskému záprahu pred koňmi, nebola náhoda, ale sedliacka prefíkanosť pochádzajúca z čias hlbokého poddanstva, ba až nevoľníctva. Urbár likavského panstva totiž predpisoval každému svojmu sedliakovi odrobiť na panskom päťdesiat dní do roka. Ak však sedliak pracoval s povozom, povinnosť (robotu) sa mu skracovala na polovicu bez ohľadu na to, či tým záprahom boli kone, alebo voly. Sedliaci teda často dokázali prelštíť svojou vynaliezavosťou aj likavské panstvo. Stačilo mať doma pár volov a robotu na panskom sa znížila na polovicu. Potom pár dní orať na panskom, dopraviť z pily dosky alebo z hory drevo na kúrenie, zviezť do panských sýpok a pivničné úrodu – a robotu bola splnená. Pritom nadobudnúť vola bolo jednoduchšie ako kúpiť drahého koňa. Každý sedliak mal predsa doma kravičku, a keď sa oteľila a priviedla na svet býčka, stačilo ponechať si ho a ne-

predať ho na mäso. Keď mladý býček začal byť veľmi spurný, sedliak zavolať miškára, a ten jednoduchým, ale odborným rezom svojej ostrej britvy premenil spupného býčka na krotkého a pokorného vola. Býčkova pýcha skončila na sedliakovej panvici, nad ktorou ženy ohŕňali nos, ale muži ju považovali za delikatesu a tajne sa nádejali, že sila a bujnnosť, o ktorú obrali toto zviera, vojde prostredníctvom tohto neobyčajného jedla i do nich.

Aj Ondrej mal takýchto dvoch doma odchovaných volov, a ak sa rozhodol jedného vymeniť alebo predať, nebolo to preto, že by bol zlý. Skôr naopak. Mal dojem, že majster miškár neodviedol dobre svoju robotu, lebo jeden z nich bol až veľmi živý a občas robil neplechu v stajni, na ceste aj na poli. Vyzeralo to tak, akoby sa i ten druhý vôl po čase niečomu od neho priučil a začal sa mu prispôsobovať. Preto Ondrej potreboval krotkejšieho vola, ktorý by dokázal ťahať bez toho, aby z času na čas rozlámal voz.

Ondrej dovedol svojho vola na jarmok a prikázal synovi, aby ho postrážil, zatiaľ čo on sám sa šiel poobzerať po okolí. Obhliadol si niekoľko volov, ktoré sa mu pozdávali a boli by do páru k tomu, ktorého si nechal doma. Keď sa vrátil k synovi, videl, že toho jeho vola si práve prezerá jeden z Oravcov. Poznal ho z videnia, lebo gazdovia z blízkeho okolia mali príležitosť stretávať sa na jarmokoch v okolitých obciach niekoľkokrát do roka. Vedel aj to, že je to zeman z Vyšného Kubína.

„Je na predaj?“ opýtal sa záujemca.

„Skôr na výmenu,“ odpovedal Ondrej. „Potrebujem takieho krotkejšieho. Tento-ľá dobre ťahá, je mladý, silný, ale občas ho volačo pochyť a chcel by sa predvádzať ako býk. Vtedy rád ukazuje svoju silu a používa aj rohy.“

„Ja tu mám takieho krotkieho vola, možno by sa vám zapáči. Dovediem ho.“

Lúčky na jar

Netrvalo dlho a po krátkom jednaní sa dohodli na výmene volov, kus za kus. U richtára nechali spísať zmluvu. Vyplývalo z nej, že Mikuláš Országh Vyšňanovie, zeman z Vyšného Kubína, uzatvoril výmenný obchod s lúčanským sedliakom Ondrejom Šavrnochom, prezývaným Šebík. Obaja vyhlásili, že výmenou volov už nemajú voči sebe žiadne finančné pohľadávky a že to isté platí aj do budúcnosti. Zaplatili poplatok a spokojní sa pobrali domov.

Onedlho sa ukázalo, prečo sa obaja potrebovali zbaviť svojich volov. Ten, ktorého si vybral oravský zeman, bol síce dobrý, ale občas akoby si spomenul na svoju býčiu minulosť a robil neplechu. Darmo mu nový majiteľ nadával. Keď už na neho vykričal všetky bežné nadávky hodné vola, spomenul si aj na meno toho sedliaka z Lúčok, ktorý ho vlastnil

predtým. Nadávka „šavrnoch“ sa tak vžila vo Vyšňanoví rodine, že sa nakoniec dostala aj do školských čítaniek.

Ondrej Šavrnoch nemal to šťastie, aby aktivity jeho nového vola sledoval nejaký liptovský básnik, podobný tomu slávnemu oravskému bardovi, ale tiež čoskoro zistil, prečo sa zeman potreboval zbaviť toho svojho. Zemiansky vôl bol pasívny, pomalý a v jarme s ďalším volom podobnej náтуры sa jeho lenivosť ešte znásobila. Keď im na jar po prvý raz položil jarmo na šije, lebo chcel v Okrúhlom zorať roľu a zasiať jačmeň, musel ich doslova dotiahnuť na pole, lebo sa nechceli pohnúť z miesta. To isté sa odohrávalo potom aj na poli, keď ich zapriahol pred pluh. Až keď ich Ondrejov syn ťahal za reťaz a gazda na nich naliehal pomocou biča a nadávok, pohli sa pomalým krokom dopredu. Keď sa blížili k úvrati, stal sa zázrak: odrazu ožili a tak pridali do kroku, že Ondrej ledva stačil za nimi s pluhom. Potešil sa. Lenže keď potom obrátil pluh, aby vyoral novú brázdú, a voly nevideli pred sebou nič, len pustú oráčinu, opäť ustrnuli a nepomáhal ani bič. Ondrej sa nakoniec odhodlal k poslednému zúfalému pokusu: zapálil slamené povrieslo a strčil ho tomu lenivému volovi pod chvost. Zaúčinkovalo to. Keď sa zas blížili k úvrati, kde tušili pastvu v podobe chutnej ďateliny, opakoval sa ich cval na koniec poľa. Po obrate pluhu opäť nasledovala pasivita.

Ondrej mal pôvodne v pláne, že toto políčko stihne zorať za jedno predpoludnie, ale domov sa vrátil až k večeru. Jeho žena Zuza nevedela pochopiť, kde sa toľko motal. Naša literárna história nezaznamenala, či v nadávkach, ktoré nasledovali ako odpoveď, sa vyhovoril na „toho orsága“, ktorý to vraj všetko zapríčinil.

Tvrdohlavá nevesta Brigita

Tomáš a Melicher boli dobrí priatelia napriek tomu, že bol medzi nimi rozdiel až deväť rokov. Melicher bral Tomáša ako staršieho brata a ako vzor pre seba. Spriatelili sa na pltnici, kde Tomáš trpezlivo zaúčal mladého Melichera do tajov tohto nebezpečného remesla, kde aj malá nepozornosť môže mať vážne následky. V tom čase bol Tomáš už ženatý, mal dve dcéry a Melicherovi sa pozdávala i jeho rýchla kariéra počas vojenčiny. Tam si všimli Tomášovu prirodzenú inteligenciu, a napriek tomu, že mal za sebou len šesť tried ľudovej školy, zaradili ho do kurzu pre poddôstojníkov. Kurz úspešne absolvoval, a keď končil vojenčinu, na golieri sa mu objavila strieborná hviezdička. Keď ho o dva roky povolali na dlhšie vojenské cvičenie, počas dovolenky sa vrátil do dediny už s dvomi striebornými hviezdičkami. Melicher si dobre zapamätal ten slávnostný okamih, keď Tomáš v nedeľu v parádnej uniforme hrdo vykračoval s manželkou Vitou do kostola. Na rukách mal biele rukavice a za pásom šabľu. Dedina zasa mala o čom pár dní hovoriť.

Aj Melicher chcel dosiahnuť niečo podobné. Lenže na vojenčine zažil iba tupý dril a vrátil sa z nej ako radový vojak. V tom čase bol Tomáš v Amerike a Melicher sníval o tom, že aj on raz pôjde za more a vráti sa ako boháč. Tomáš sa z Ameriky vrátil po štyroch rokoch, ale nie ako boháč, mal dosť peňazí len na to, aby splatil pôžičku, ktorú si zobral na nový dom, a ten stihol postaviť na dlh ešte pred odchodom do Chicaga. To, čo mu ostalo, použil na stavbu novej modernej sypárne. Vrátil sa k svojej predchádzajúcej robote s drevom a ako uznávaný faktor – predák si spomenul aj na svojho priateľa Melichera a zobral ho do partie drevorubačov a pltníkov. V sobotu po skončení práce v prvom týždni pozval Tomáš Melichera k sebe domov, aby mu pri dobrých čerstvých šiškách a bylinkovom čaji s malinovým sirupom rozprával o svojich zážitkoch z plavby na parníku Prinz William z Brém do New Yorku, kam dorazil v marci 1907. Opísal prechodný pobyt v karanténe na ostrove Ellis Island, kde ho podrobili dôkladnej telesnej prehliadke, či nemá nejakú nákazlivú chorobu. Pomerali ho a pozisťovali o ňom všetko, čo sa v rozhovore dalo, a to všetko zanesli do spisov. Potom sa zmienil o dlhej ceste vlakom do veľkého mesta Chicago na brehu jazera, hovoril o tamojších vysokých domoch, o iných zvykoch ľudí za morom, o ťažkej robote pri vysokých peciach. Spomenul aj silné slovenské spolky, ktoré sa organizovali pri kostoloch a ktoré by v Uhorsku boli istotne zakázané, lebo v nich sa Slováci mohli verejne hlásiť k slovenskému národu bez toho, aby ich za to niekto prenasledoval. Potom, keď dorozprával, zdvihol sa od stola a s úsmevom na tvári povedal:

„Teraz ti ukážem niečo, čo si ešte nevidel.“

Z prednej izby doniesol akúsi drevenú objemnú škatuľu, položil ju na stôl, pripojil k nej veľkú trúbu, zatočil nejakou pákou a o chvíľu sa z trúby ozval hlas:

*„A ja som z Oravy debnár,
a ja ťa dievčatko neznám...“*

Melicher už o niečom takom chyroval, ale videl to a počul po prvý raz. S prekvapením pozeral na to čudo vyrobené v Amerike, do ktorého sa zmesť nielen spevák, ale aj celá kapela.

„Zajtra po litániách dám gramofón do okna prednej izby a pustím muziku na celú dedinu. To bude zábava!“

Melicher začal obdivovať Tomáša ešte viac, rád prijímal jeho pozvania domov a pozorne počúval jeho zážitky z Ameriky, ktoré so záujmom sledovala nielen Tomášova žena Vita, ale i jeho rodičia a mladšia sestra Brigita. Kul plány, že sa tiež poberie za more, dobre zarobí, kúpi polia a nájde si peknú ženu. Alebo to urobí tak, že sa najskôr ožení a potom pôjde zbohatnúť? To sa ešte uvidí.

Počas týchto úvah sa prichytil, že sa pritom pozerá na Tomášovu najmladšiu sestru Brigitu. Bola ešte slobodná, ale už súca na vydaj. Snažil sa aj s ňou nadviazať reč, ale zdala sa mu nejaká odmeraná. Potom ju často sledoval očami. Na ulici, v kostole, pri práci na poli. Po istom čase nabral odvahy a pozval Tomáša do krčmy na pohárik pálenky.

„Musím sa ti priznať, že sa mi pozdáva tvoja sestra Brigita. Ale ľudia hovoria, že za ňou niekto chodí.“

„Neviem o tom, že by niekto za ňou chodil a že by mala frajera, ale to jej nikto nemôže zabrániť. Pravda je však taká, že o jej vydaji budú rozhodovať rodičia a nie nejaký odkundes skaderuka-skadenoha. Manželstvo je vec zrelej úvahy a nie chvíľkového citového poblúdenia. Brigita je síce od teba o päť rokov mladšia, ale to nie je až taký veľký vekový rozdiel. Mne sa zdá, že by si bol pre ňu vhodná partia. Si mladý, silný, zdravý, pracovitý, čo viac treba mladej neveste?“

Po tom, ako sa Tomáš vrátil z vojenského cvičenia s dvomi striebornými hviezdčkami na golieri, naučil sa aj rozkazovať, ale v tomto prípade chcel tento nápad na sobáš sestry najskôr povedať rodičom. Vedel, že budú mať pochopenie. Taká bola v tom čase v dedine tradícia, že manželstvá dohadovali väčšinou rodičia, niekedy aj nejaká žena, ktorá mala prehľad o všetkých mládencoch či dievčatách súcich na vydaj a o majetku, ktorý získajú sobášom.

Napokon, ani Tomášovi rodičia sa nebrali z takej lásky, aká sa spomína v románoch o zaľúbencoch. Matka, Zuzana Dukátovie, už bola raz vydatá, s prvým manželom Jozefom mali aj dcérku, ale ten zahynul nešťastnou náhodou počas splavovania pltií dolu Váhom. Jej rodičia boli zúfalí zo situácie, lebo Zuzana bola ich jediné dieťa a v dome chýbala, ako sa hovorí, chlpská ruka. Zhodou okolností práve vtedy prišiel Ondrej Drúda z vojenčiny na „urláb“ a sváko Dukát ho požiadal, aby im prišiel spolu so staršími bratmi pomôcť pokosiť lúky. Nezabudol mu už vtedy pripomenúť, ako je to zle, keď na hospodárstve chýba mladý muž.

Zuzana prišla na lúku už zavčasu ráno, lebo chcela pripraviť obed pre koscov priamo tam. Vraj potom lepšie chutí. Doniesla so sebou veľký liatinový hrniec so širokými bokmi a úzkym dnom. Položila ho na ploský kameň a nakládla okolo neho oheň. Do hrnca vložila údené mäso, zeleninu a neskôr, keď už voda chvíľu vrela, aj veľké zemiaky. Keď bolo mäso uvarené, vybrala ho na misu a do polievky vložila malé krúpy. Kým sa uvarili, očistila veľké uhorky a pripravila čerstvý šalát. Keď bol obed hotový, zobrala do ruky hrable a začala roztriasať pokosenú trávu.

Keď kosci skonštatovali, že je čas posilniť sa, zišli dole k senníku, kde už na nich čakala Zuzana a kde im gazda nalial po pohárikú pálenky. Obedovali, sediac pod stromom na sčasti pokosenej lúke. Po polievke s krúpkami mladá

Lúčanské lúky

vdova Zuzana štedro nakladala trom Drúdvom mládencom a otcovi na tanieru údené mäso, k tomu zemiaky varené v polievke a čerstvý uhorkový šalát. Ondrej mal dojem, že jemu dala ten najlepší a najväčší kus mäsa. Zuzanin otec si povedal, že táto obedňajšia pohoda v lone peknej prírody a za príjemného slnečného počasia je najvhodnejšia chvíľa, aby predložil Ondrejovi svoj návrh.

„Čo povieš, Ondrej, tá naša Zuzka je šikovná žieňa, dobrý obed nám prichystala? Ale ako ťa tak sledujem, Ondrej, aj ty si správny chlap a šikovavý by si sa k tej našej Zuzke. Je síce staršia od teba, ale čo sú to tie dva roky? Vás je doma neúrekom, ste traja bratia na jednom grunte, títo dvaja sú už dokonca ženatí. Keď prídu ďalšie deti, sotva sa

tam toľkí pomestíte na jednom dvore. Keby si prišieu k nám na prístupky, osamostatniu by si sa a hneď by si robiu na svojom. Okamžite by sme na teba prepísali aj nejaké polia a lúky, aby si sa necítiu ako cudzí.“

Ondrej rozpovedal doma návrh sváka Dukáta svojim rodičom. Vtedy zistil, že rodičia už o návrhu na sobáš vedeli a všetko to, čo sa udialo na lúke, bolo len divadielko pripravené pre neho samotného. Uplynul teda ešte len mesiac od pohrebu Zuzaninho manžela a ona už opäť bola mladou nevestou. Žiaden povinný ročný smútok nevesty, ako vtedy požadovala prísna konzervatívna vierouka, na niečo také nebol na hospodárskom dvore čas. Smútok odbavili iba tým, že usporiadali „tichú svadbu“ bez spevu a muziky.

Na základe tohto príbehu svojich rodičov Tomáš predpokladal, že aj Melicherovu prosbu budú jeho rodičia chápať podobne ako svoj prípad, teda ako manželstvo z rozumu, ktoré sa vydarilo. Tak sa aj stalo. Melicher sa im pozdával, tak Tomáš ako prvorodený zavolať Brigitu a pred rodičmi jej oznámil rozhodnutie rodičov, ktoré vlastne sám vymyslel.

Brigita vyvalila na brata oči:

„Čo ťa to napadlo, zblázniu si sa? Ja ho nechcem. Za nič na svete ho nechcem!“

Odvtedy, len čo sa Melicher zjavil v ich dome, Brigita bola ešte odmeranejšia. Okamžite sa vytratila von a bola preč, kým neodišiel. Tomášovi sa jej správanie nepozdávalo. Aj on sa zmenil. Na dlhom vojenskom cvičení sa naučil rázne rozkazovať. Svoju autoritu presadzoval nielen v hore pri práci, kde bol faktorom, nielen počas plavby na pltiach, ale už aj doma ako prvorodený a neznášal, keď mu niekto odporoval. Napriek tomu nechcel na Brigitu veľmi tlačiť, predpokladal, že časom polaví, a využíval na presvedčanie každú príležitosť.

Práve v tých dňoch sa po domoch páralo perie. Bývalo zvykom, že pri páračkách sa stretli viacerí známi, pre každého boli dvere otvorené. Bolo bežné, že vtedy sa v dome objavili aj mládenci. Tomáš preto Melicherovi oznámil, čo sa u nich chystá, a navrhol mu, aby prišiel večer na „opáčky“. V ich dome sa potom stretla celkom veselá partia, lebo Tomášova žena Vita navarila hriatô, a to rozviazalo jazyk všetkým, iba Brigitte nie. Naďalej sa na Melichera mračila, nech sa snažil, ako len mohol. Keď popárali všetko prichystané perie, zistili, že sa akosi poponáhľali, že je málo hodín, preto sa Tomášova matka rozhodla priniesť z komory ešte nejaké ďalšie, ktoré by stihli popárať za hodinu. Zapálila petrolejový lampáš a Melicher sa jej ochotne ponúkol, že pôjde s ňou a posvieti jej. Brigitte sa nepozdávala táto jeho ochota, nechcela mu umožniť, aby ostal s jej mamou sám, nestrážení. Preto mu vytrhla lampáš z ruky a odišla s mamou po perie ona.

Napriek Brigitinmu odmietavému správaniu sa obe rodiny nakoniec dohodli, že bude svadba. Námietky budúcej nevesty nikto nebral do úvahy. Určili aj termín zásnub. V nedeľu po litániách sa mali u Drúdob stretnúť obe rodiny, Melicher formálne popýta Brigitu za manželku a dohodnú podrobnosti vrátane tých majetkových. Tomáš chcel tej slávnostnej príležitosti dodať viacej lesku a rozhodol sa, že vypraží šišky. Žena mu vopred pripravila cesto, on položil na sporák ťažký liatinový kastról, vložil doň poriadny kus bravčovej masti a čakal, kým sa roztopí. Vtedy rázne vošla do kuchyne Brigita a stroho povedala:

„Ani tie krapne nepraž, ja toho Melichera nechcem, ja ho nechcem, na žiadny spôsob ho nechcem!“

Tomáš videl, že celé jeho niekoľkotýždňové úsilie a presvedčanie vychádza naprázdno. Každú chvíľu mali prísť Melicherovi rodičia a nastala by naozaj trápna situácia.